

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационен труд Паулина Петрова Стоянова на тема:

“Развитие на обучението по рекламен дизайн в България – исторически и съвременни аспекти ”

За присъждане на образователна и научна степен “Доктор” по Докторска Програма “Изкуствознание и изобразително изкуство /рекламен дизайн/ ”

Професионално направление 8.2. – Изобразително изкуство

Рецензент: доц. д-р Живка Бушева

Паулина Стоянова е възпитаник на специалност „Рекламен дизайн“ в Национална Художествена академия, където е звъършила с отличие бакалавърска и магистърска степен. Личи стремеж активно да развива и прилага придобитите знания и умения от обучението както в учебния процес, така и чрез участие в проекти и сътрудничество. Има необходимия брой участия в конференции, както и съответните научни публикации. В тази светлина, докторантурата за нея е естествено и закономерно стъпало в нейното развитие и квалификация.

Предложеният на вниманието ни, от Паулина Стоянова, дисертационен труд е с висока научна стойност, посветен е на изключително актуална и същевременно много трудна за систематизация, многообхватна тема, за избора на която докторантката трябва да бъде поздравена и по-точно за смелостта да се захване с нейното систематично разглеждане и изясняване.

При високата степен на промени, характерни за състоянието и системата на висшето образование в България днес е необходима голяма доза кураж, професионализъм и същевременно любов към рекламния дизайн, за да се избере и разработи тази тема. Освен това, следва специално да се изтъкне и факта, че темата е и с педагогически и психологически аспекти – нещо особено рядко срещано в сферата на приложение на рекламния дизайн.

Различните дисертационни разработки, ръководени от преподаватели в катедра “Рекламен дизайн“ и успешно защитени са посветени на значими и актуални теми, но тема със сериозна

професионална дизайнерска проблематика, но и с педагогическа стойност се разработва за първи път. Докторантката трябва да бъде поздравена за своя избор и ялостното и задълбочено разработване на повдигнатите проблеми.

Дисертационният труд на Паулина Стоянова следва да се определи като цялостна теоретична разработка, с много задълбочено емпирично изследване на особено актуална проблематика, свързваща по твърде значим начин теорията, практиката и обучението по Рекламен дизайн.

Разработката на докторанта е в обем от 224 страници текстова част, която включва: увод; изложение, разделено в три глави; заключение; списък на използвана литература и приложения представящи цялостно проведените анкетни изследвания с различни рецепиенти, имащи пряко отношение към програмата за обучение във висшето образование по Рекламен дизайн, не само в НХА, но и в други висши училища.

Дисертационният труд се отличава с много добра и подходяща структура, която може да се определи като сполука за Паулина Стоянова. Разработените три основни глави са логически взаимосвързани и определено извеждат значим и много трудно поддаващ се систематизация проблем на сериозно изследователско равнище.

Съществена особеност е високата степен на лична съпричастност на докторантката към разглежданата проблематика, което изпъква особено силно в сравнителните анализи, отразени в табличен вид и дадени като приложения в дисертацията. Дисертацията се отличава с хубав стил и научно издържан език.

Уводът на дисертационния труд е много силен, ясен и поставя както актуалността на разглежданата проблематика, така и осните цел, декомпозирана в задачи, предмета, обекта, основна хипотеза и методология на изследването. Изтъква се, че професионалното образование по рекламен дизайн е предпоставка за успешно развитие и професионална реализация на младите хора в тази специалност.

Първа глава се нарича “Възникване на обучението по рекламен дизайн в България“. Тя е теоретична и осъществена със задълбочен историко – хронологичен анализ, с акцент върху образователните аспекти, включително до преглед на учебни

планове. По-нататък докторантката прави изясняване на теоретични концепции, свързани с историческите аспекти на рекламата и рекламния дизайн в България. Класификацията на основните видове реклама е много сполучливо развита, както и спецификата на рекламната комуникация и основните средства за реклама. Главата завършва с анализ на средства за разпространение на рекламното послание.

Още тук, както и в цялостния по-нататъшен анализ, докторантката показва своя стремеж да обхваща многопланово и многоаспектно проблемите, както от гледна точка на рекламния дизайн, така и на образователните аспекти.

Анализът тук, както и в цялостната разработка е осъществен е осъществен въз основа на проучен, осмислен и систематизиран впечатляващ обем литература, автори и събития.

Първата глава, която има завършен теоретико постановъчен характер, играе ролята на пространно въведение и база за задълбочен анализ на проблемите в следващите две глави на дисертационния труд.

Втората глава последователно интерпретира проблемите на визуалната комуникация в дизайна, започвайки от изясняване на същността и съдържанието на понятието дизайн. Анализира се връзката изкуство и дизайн, както видовете дизайн. Специално място е отделено на рекламния дизайн, видовете рекламен дизайн, както и включение в него графичен дизайн. Като последен параграф на втора глава се разглежда значимия проблем за цвета в рекламния дизайн.

Като цяло проблемите са много задълбочено изследвани, което е радостно, доколкото авторите, които пишат по тези проблеми са твърде ограничен брой. Избраният подход за осъществения анализ е така да се каже насочен към съвременни, вълнуващи всички ни проблеми.

Третата, последна глава може да се определи като истинска сполука на Паулина Стоянова и да се определи като изключително иновативна. Тя е основана на обстойно, сериозно и задълбочено емпирично изследване, основано на много сполучлива експериментална методика. Това е много силна част от

дисертационния труд, в която последователно са разгледани в своята взаимнообвързаност проблемите, свързани с образованието по рекламен дизайн, основана на определено сполучливи анкетни карти и експертни оценки.

Предложените анализи на данните от изследването се изключително задълбочени и прецизни. Позволявам се да препоръчам на всеки, който хване връзка тази дисертация да отдели особено внимание и на приложенията, които показват особената задълбоченост и значимост на проведеното изследване.

Ако първите две глави могат да бъдат определени като задълбочен теоретичен анализ със значими обобщения и авторски систематизации, то третата глава следва да бъде определена като една сериозна изследователска част, с която избрания проблем получава наистина завършеност.

Считам, че тази глава като цяло е сериозен принос към изясняване и систематизиране на проблемите свързани с рекламния дизайн, образованието по рекламен дизайн и съпътстващите го проблеми.

Главата завършва с изводи обобщаващи резултатите от проучването, които имат силна лична съпричастност и в случай, че станат достояние на съответни институции биха могли да стоят в основата на разработване на по-ефикасна и обхващаща повече хора и инициативи стратегия.

С този последен параграф, както и подходящо оформените обобщения в заключението, идеите на докторантката получават сериозна завършеност и имат дори сериозен практически приложим изход за реализация.

Използваната литература показва стремежа на докторанката да навлезе многопосочно и многопланово в разглежданата проблематика, да осветли възможно най-пълно и актуално отделните въпроси и конкретно разглеждани обекти.

Посочените в отделен раздел научни приноси на докторантката са точно и последователно изведени и формулирани и отразяват адекватно постигнатото от нея в докторската ѝ дисертация.

Разработеният от докторантката Автореферат, обхваща напълно интерпретираните проблеми, съответства на съдържанието и акцентите в докторската дисертация.

Като цяло считам, че темата е разработена много задълбочено, при това дава плод и включването на различни интердисциплинарни подходи и анализи, приложени в едно недостатъчно изследвано научно поле, което прави доктората уникално по същността си научно изследване.

В заключение си позволявам убедено да препоръчам на членовете на уважаемото научно жури да подкрепят Паулина Стоянова и да гласуват за да ѝ бъде дадена образователната и научна степен доктор.

Доц.д.р Ж.Бушева